

ХРОНІКА

25 листопада 2020 року в онлайн-режимі відбувся круглий стіл «Быў. Ёсць. Буду — Був. Є. Буду», присвячений 90-річчю з дня народження класика білоруської літератури Володимира Короткевича.

Захід організували центр білоруської мови й культури ім. Володимира Короткевича Інституту філології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України та посольство Республіки Білорусь в Україні. Учасники — науковці з України, Білорусі, Польщі, студенти-білорусисти Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, учні та вчителі школи с. Лісовичі Білоцерківського (колишнього Таращанського) району Київської області (у цій школі в 1954–1956 рр. учителював В. Короткевич — випускник Київського державного університету ім. Тараса Шевченка).

Круглий стіл вела Л. Стеблина — директор центру білоруської мови й культури ім. Володимира Короткевича Інституту філології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. «Традиція щорічного вшанування В. Короткевича міцно закріпилася в нашому університеті, проте нинішній круглий стіл особливий, бо відбувається напередодні поважного 90-річного ювілею письменника. Нам приємно, що з нами на зв'язку науковці та шанувальники творчості В. Короткевича з України, Білорусі, Польщі», — відзначила доповідачка.

Учасників заходу привітала радник посольства Республіки Білорусь в Україні Т. Халецька, побажавши цікавих і змістовних доповідей на круглому столі. За її словами, В. Короткевича знають і поважають в Україні, і білоруси шанують таке ставлення та впевнені, що це сприятиме культурним і науковим зв'язкам між нашими країнами.

До учасників круглого столу звернувся академік НАН України Г. Півторак, який був особисто знайомий з письменником. Г. Півторак висловив глибоке задоволення тим фактом, що в Україні люблять, поважають і не забувають В. Короткевича, який завжди відстоював свої художні й світоглядні принципи, і про це свідчать не лише його твори, а й поведінка в повсякденному житті.

Заступник директора Інституту філології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Н. Янкова наголосила, що викладачі й студенти вишу пишаються тим, що саме в їхньому закладі майбутній класик здобув вищу освіту.

Заступник директора з наукової роботи Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України О. Скопненко, вітаючи учасників круглого столу білоруською мовою, сказав, зокрема, таке: «Організатори круглого столу, коли готували цей захід, прагнули не тільки популяризувати творчість класика білоруської літератури — вихованця Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, — а й привернути увагу дослідників і студентів до того факту, що українська культурна атмосфера стала лабораторією для розвитку різних літературних традицій, тобто на нашій землі є місце для різного колосся. Сподіваюся, що така алюзія на Короткевичів образ буде приємною для всіх». (Доповідач мав на увазі роман «Колосся під серпом твоїм», який у білоруській школі історичної прози набув ознак культового твору.)

«Ця людина фактично мала два серця — білоруське й українське. І ми досі не маємо належного висвітлення причетності В. Короткевича до українського шістдесятництва», – зауважив у своєму слові заступник директора Інституту літератури ім. Тараса Шевченка академік НАН України М. Сулима.

Директор видавництва «Мастацкая літаратура» (Мінськ) О. Бадак розповів, що й досі в Білорусі шанувальники художньої літератури віддають пальму першості творам В. Короткевича. «Узагалі, починаючи із 1960-х років, В. Короткевич — найпопулярніший білоруський письменник», — наголосив О. Бадак. Колектив видавництва підготував до ювілею письменника кілька нових видань, серед них особливо увагу привертає нещодавня художньо-документальна праця В. Рагойші «Десять саг про В. Короткевича».

Провідний науковий співробітник Білоруського державного архіву-музею літератури й мистецтва В. Жибуль наголосив на тому, що В. Короткевич — знакова постать для білоруської літератури, на його творах виросло не одне покоління читачів. Деякі сценарії фільмів В. Короткевича виявлені в українських архівних установах. У Білоруському державному архіві-музеї літератури й мистецтва фонд В. Короткевича зберігають під номером 56. Найбільше одиниць збереження зі спадщини письменника локалізовано у відділі рукописів Центральної наукової бібліотеки НАН Білорусі.

Під час круглого столу О. Скопненко виголосив доповідь «“Він мені брат” (образ Києва у творчості В. Короткевича)», у якій наголосив на тому, що українська столиця була місцем сили та простором небезпеки для письменника. Спираючись на Короткевичеві твори, науковець показав, яке місце в становленні письменника відіграла Україна. В. Короткевич писав про Україну: «Вона мені друга мати після Білорусі, дорожчої за яку немає в мене нічого на землі. Я народився на Дніпрі, і він пливе до Києва з мого серця. <...> Частка моєї душі. Віддай її — і мене, такого як я є, нема». Особлива любов до української столиці ґрунтується на тому, що «Київ мене не виказав, не дав пережити після “серпня” місяці “терпень”, “пухонь” і “здохонь”. <...> Він мені брат, бо ділився останнім шматком хліба й ніколи не давав мене скривдити в бійці».

Завідувач сектору музейної діяльності науково-дослідного відділу книгознавства Національної бібліотеки Білорусі Т. Захарова продемонструвала у формі презентації виставку «З книжок В. Короткевича», що була організована в Музеї книжки Національної бібліотеки Білорусі. У згаданому музеї у фонді письменника, серед інших видань, зберігають і книжку, яку В. Короткевичеві подарували випускники школи с. Лісовичі 1956 р.

Керівник лабораторії досліджень театру й драми в Центральній та Східній Європі Варшавського університету А. Москвін у доповіді «Щоденники В. Короткевича як свідчення епохи та творчості» зупинився на особливостях щоденникових записів письменника.

І. Короткевич, завідувач кафедри російської мови як іноземної Білоруського державного університету, та В. Короткевич, начальник управління моніторингу якості освіти, науковий співробітник лабораторії гуманітарної освіти Національного інституту освіти Міністерства освіти Республіки Білорусь, ознайомили учасників круглого столу зі своєю спільною доповіддю «Способи моделювання світу казок В. Короткевича». Письменник написав чимало казок, безпідставно зарахованих до літератури для дітей. У цих текстах закодовано численні додаткові сенси, над відчитуванням яких треба ще працювати.

В. Левицький у доповіді «Улюблений київський район Володимира Короткевича: особливості літературної репрезентації» зосередив увагу на тих

творах письменника, у яких описано Печерськ. Доповідач докладно проаналізував форму, образи та значення вірша «Києво-Печерський слон», одним з героїв якого стало скульптурне зображення слона на фасаді Будинку з химерами В. Городецького.

О. Хитрун, науковий співробітник Лідського історико-художнього музею, ознайомив учасників з доповіддю «В. Короткевич у творах та в спогадах письменників м. Ліда, або Лідська тематика у творчості класика білоруської літератури».

О. Погребняк (Інститут філології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка) виголосила доповідь «Рецепція творчості В. Короткевича в літературному процесі сучасної Білорусі», у якій показала вплив спадщини письменника на розвиток білоруської літератури нашого часу.

Студенти-білорусисти Інституту філології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Я. Ємець, К. Міщенко, І. Понурок, К. Хитрич, В. Камінська поділилися досвідом перекладу українською мовою казок письменника. Своє колективне повідомлення вони назвали «Перекладацька майстерня — казки В. Короткевича українською мовою».

С. Терещенко (Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України) ознайомив з доповіддю «Особливості вживання фразеологізмів французького походження в білоруському художньому тексті (на матеріалі творів В. Короткевича)». В основу доповіді покладено аналіз особливостей уживання білоруського фразеологічного матеріалу французького походження в ідіостилі В. Короткевича. Доповідач показав основні способи адаптації цих одиниць до умов білоруського фразеологічного фонду, а також навіть деякі іншослов'янські паралелі до названих зворотів.

За матеріалами круглого столу буде виданий збірник наукових праць.

О. СКОПНЕНКО